

SF

eridanas

Neal Asher

ODLUPYS

418

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knygute.lt

Neal Asher
ODLUPYS

Mokslinės fantastikos romanas

Purslynė pati pavojingiausia Galaktikos planeta. Kaip kitados rašė klasikas: "kiekvieno jos gyvūno, augalo ar vabzdžio paskirtis naikinti žmones". Purslynėn atvyksta Seiblas Kyčas, kuris yra miręs jau 700 metų. Tačiau net mirtis neatgraso jo persekioti Pradoro karo nusikaltėlio Džėjaus Hupo, dar žinomo Odlupio pravarde. Odlupys slepiasi kažkur Purslynėje; jis gyvas, nors kūnas ir galva yra skirtingose vietose. Tačiau klaikiausias pavojus slypi kosminių pradorų ketinimuose sunaikinti Purslynėje esančius žiauraus karo liudininkus...

"Kiekviena karta sulaukia savo genijaus. 1960 metais Haris Harisonas sukuria įstabią "Mirties planetą". Reikėjo laukti daugiau kaip 40 metų, kol perskaitėme N. Asherio "Odlupį", kūrinį, kuris prilygsta Harisono šedevrui, o gal net yra geresnis."

LOCUS

Iš anglų kalbos vertė VIDAS MORKŪNAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
418 tomas. Serija įkurta 1990m.

Neal Asher THE SKINNER

New York, TOR Books, 2005

Copyright © by Neal Asher, 2002

Cover art copyright © Manchu, 2002

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

1

Bet kurioje bet kurio pasaulio jūroje (žinoma, jei tik joje išvis egzistuoja gyvybė) visada esama gyvių, kurių likimas neišvengiamai susietas su kitų... gyvių skrandžio poreikiais. Štai kubsius galėtume pavadinti "pusryčių dėžutėmis" - ne kitokia jų paskirtis ir yra. Jie maitinasi planktonu - žmogus, atsidūręs šio santal-koje, pasijustų lyg plaukiojās po maltą stiklą; blaškydami į šalis išėdomis virtusias kitų gyvių liekanas, jie šmaižo neapsakomai greitai, su kažkoku nervingu ryžtu. Tik šitaip kubsiai silpnus savo kūnus bent kiek apsaugo nuo siurbėlių antpuolių. Ypatingas staigumas gelbsti juos ir nuo prilų kojų, panašių į pjautuvus, ir nuo dantytų glisterių nagų, ir nuo stambiųjų siurbėlių nasrų - pastarosios kubsius galėtų ryti nė nekramčiusios. Tokia sėkminga rūšies išgyvenimo strategija ne visada gelbėja pavienius individus: kassyk, iš ikrų, išnerštų ant jūrinių nendrių stiebų, išsiritus mailiui, kubsių populiacija pagausėja, bet vėl sumažėja po kokio išbadėjusio grobuonies antpuolio - taigi toli gražu ne kiekvienas kubsis sulaukia garbaus amžiaus.

Reifas, visą dėmesį, atrodė, sutelkęs ne į pašnekovą, o į kažkokį tašką sienoje priešais, per stiklinį šiaudelį sriubčiojo skaidrų gėrimą. Erlina spėjo, kad geria jis kokį nors cheminį konservantą, kurio dėka audiniai laikosi neatšokę nuo kaulų. Prie reifo ką tik prisidėjęs žmogus sėdėjo nugara į moterį. O kas ten jam ant pečių? Kai *tai* pakilo, akivaizdžiai ketindamas apskristi visą patalpą, Erlina vos neaiktelėjo iš nuostabos. Žemės širšė - vabzdys dydžio sulig nukirstu pirštu, hermetiškame salone dūzgian-tis taip, lyg grumėtų griaustinis - Spiečiaus proto akys. Neabejotina: vyriškis su ja susaisy-tas. Koks galas atnešė juos - reifą ir jį - čio-nai abu drauge? Erlina pasiėmė puodelį su ka-va ir patraukė prie jų, tačiau sustojo pajutusi, kaip sutirštėjo oras, o ji pati praranda orienta-ciją.

Po akimirkos moteris atsargiai vėl žengė pirmyn. Ji suvokė, kad įsiveržiant į atmosferą buvo pažeistas apsauginis laukas. Iš patirties žinojo: dabar gali nutikti bet kas. Erlina dirste-lėjo pro langą: luotas suko ratus virš Valsty-bės bazės Žnyplės saloje, aplink kurią tyvulia-vo įvairiausių žalumos atspalvių - tarsi kas bū-tų suskaldęs agatą - jūra. Ši buvo rami, vadi-

nasi, apsauginį lauką pažeidė viena dažnų audrų, siaučiančių tankiuose viršutiniuose atmosferos sluoksniuose.

- Neprieštarausite? - pasiteiravo ji.

Reifas, galima sakyti, išvis nereagavo, užtat antrasis plačiai nusišypsojo ir mostelėjo į laisvąją sėdynę. Atrodo neprastai, pamanė Erlina, o ir mandagus, bet ne tas, kurio man reikia. Tas, kurio jai reikėjo, buvo kažkur apačioje, jūroje. Ji pastatė puoduką ant stalo, ištraukė sėdynę, apsukusi ją apžergė ir užsikniaubė ant atlošo.

- Smalsu, ko čionai atskrido reifikacija, ir ko - žmogus, susaistytas su Spiečiaus protu.

Vyriškis nepatenkintas susiraukė. Erlina nužvelgė kitus nusileidimo modulio keleivius. Išsyk susigaudė, kad šie, baimės ir pasibjaurėjimo paakinti, pasistengė susėsti kuo toliau nuo reifo ir jo pašnekovo. Sutrikę, tylintys keleiviai uoliai dėjosi, esą juos domina tik kraštovaizdis už langų. Erlina palingavo galvą ir įsižiūrėjo į reifą. Jokio pasibjaurėjimo šis nekėlė, nėraž ir nedvokė - įsišaknijusi nuostata, esą reifai skleidžia nepakenčiamą tvaiką, pasirodė klaidinga. Nebuvo ko ir jo bijoti - čia sėdėjo tipų, kurie panorėję būtų galėję suplėšyti jį į gabalus. Užtat Erlinai reifas sužadino maž-

ne skausmingą smalsumą: kas paakino šį žmogų funkcionuoti ir po mirties?

- Sutartis su protu manęs nesaisto, - ištarė reifo bendrakeleivis ir paėmęs nuo stalo taurę pakėlė prie lūpų.

- Ką sakote?

- Sutarties su protu pasirašęs nesu, - ramiai pakartojo anas ir padėjo taurę.

- Aišku. - Erlina linktelėjo ir įdėmiai pažvelgė į jį.

Vyriškio džinsai buvo sukišti į itin tvirtus batų, dukslūs medžiaginiai marškiniai ant krūtinės prasagstyti taip, kad matytųsi maorių talismanas, kabantis ant grandinėlės. Akivaizdžių modifikavimo požymių nebuvo matyti, bet tai nereiškė, kad žmogui neteko išverti šios procedūros. Neklusnių šviesių plaukų kaugė, malonus veidas... jei kadaise ir patobulintas, vis dėlto nebent labai seniai, mat dabar jau buvo spėjęs išryškėti charakteris; sterilų grožį - plastinės operacijos pasekmę - nutrynė laikas. Dešinėje nepažįstamojo ausyje kabojo auskaras su briliantu. Papuošalas tikriausiai buvo ryšio su Spiečiumi imtuvas-siūstuvas.

- Bet buvote pasirašęs? - paklausė moteris.

- Taip, dvejiems metams. Jau dvidešimt metų

sutartis nebegalioja.

- Dvejiems metams... Standartinis nuospren-dis už širšės nužudymą, ar ne?

Vyriškis linktelėjo, nusišypsojo ir vėl paėmė taurę. Erlina valandėlę jį stebėjo, paskui pa-žvelgė į jo bendrakeleivį. Šis vilkėjo malonios akiai pilkos spalvos kombinezoną iš monop-luošto, ant krūtinės kabojo kažkokio metalo grandinėle su rombu. Būdamas gyvas, regis, buvo tvirtas vyras. Bet raumenys sudžiūvo, prilipo prie masyvių kaulų, pasaususios rankos priminė reples, o veido dalis, kurios nedengė pusšalmis, - mumijos blyškumo. Erlina užmetė akį į galvos dangalą. Šis buvo aukso spalvos, su išgraviruotu ornamentu ir pritvirtintu reifo akį juosiančiu drėkintuvu - kaklą išpūtusia kobra. Ko gero, žydra akis ir buvo vienintelis iš tikrųjų gyvas organas.

Staiga moteris suvokė, kodėl šitiedu vyrai suėjo draugėn: juos suvedė kitų keleivių bai-mė ir pasibjaurėjimas. Dauguma žmonių dar nebuvo atsikratę atavistinės stambių gelian-čiųjų vabzdžių baimės, ne visiems patikdavo ir lavonų draugija, kas, kad su pastaraisiais kar-tais būdavo galima labai įdomiai pasišnekėti. Erlina kaip tik apie tai ir pagalvojo, vildamasi, kad naujųjų jos pažįstamų pasakojimai bus

nepaprastai įdomūs - smalsumą ji laikė didžiausia savo dorybe, visuose pasauliuose ieškodavo peno ir akims, ir protui.

Reifas įmerkė stiklinį šiaudelį į taurę ir lėtai, grakščiai atsilošė. Dirstelėjo į Erliną žydra akimi, ir moteriai pasidingojo, kad išgirdo girgždant jo kaklą. Reifo gerklėje kažkas trakstelėjo, suburbuliavo, ir jis prašneko stebėtinai švelniu baritonu, tiesa, tariami žodžiai šiek tiek nesutapo su lūpų krutėjimu. Erlina susigaudė beveik išsyk: kalbos padargai buvo ne balso stygos.

- Daugelis atvyksta čionai ieškoti nemirtingumo.

Jis pakreipė galvą, kad geriau įžiūrėtų melzganą randą ant Erlinos dilbio. Ši iš visų jėgų pasistengė apsimesti visiškai abejinga, bet širdies gilumoje jai buvo labai nesmagu. Nagi, juk Purslynės paslaptis atskleista neatmanomais laikais, nemirtingumas senų seniausiai tapęs preke. Tad kurių galų ji jaučiasi kalta?

- Daugelis jį suranda, o paskui gailisi, - pastebėjo Erlina.

Širšė dūzgaudama dar kartą apskrido saloną, keleiviai, dauguma - nervingai kikendami, kaip įmanydami stengėsi jos išsilenkti. Galiausiai

vabzdys grįžo vyriškiui ant peties; žmogus, į širšę nė nepažvelgęs, iš marškinių kišenės išsiėmė mažutėlį butelytį. Iš šio ant stalviršio papylė sirupo. Vabzdys nuo peties persikėlė ant stalo - kai leidosi, aiškiai buvo girdėti treškesys - ir nuropojo prie balutės. Širšės krūtinėlė buvo gausiai išmarginta švytinčiomis linijomis, kurios priminė kontūro schemą ir galėjo ką nors reikšti - visai nebūtinai ką nors žmogiško. Beje, ant stalo gulėjo dėklas širšėms nešiotis. Jame buvo dar vienas vabzdys. Jis nejudėjo ir atrodė tarsi įlydytas į skaidrų plastiką.

- Yra toks pasaulis, - pasakė nepažįstamasis, - kur žmonės gyvena gigantiškų sraigių kūnuose, o šios skraido, mat kiaukutai pripildyti dujų.

Išgirdusi trakstelėjimą ir burbuliavimą, Erlina vėl pažvelgė į Reifą.

- Tornose 9, - tarė šis, - žmonės gyvena jūros dugne, milžiniškuose mechaniniuose omaruose. Iš tikrųjų tai turistinė pramoga. Kiekviena me omare - po viešbutį ir restoraną. Esama netgi privačių omarų.

Vyriškis nusijuokė. Erlina žiūrėjo tai į vieną, tai į kitą. Kažin, ar reifas, jei galėtų, nusišypsotų?

- O štai kaip būtų, jei plauktumėte čionykščiu laivu, - pasakė ji. - Tektų palūkėti, kol atskris jūsų didburė ir nutūps ant grotstiebio. Ji naudojasi takelažu ir valdo kitas - pirmagalio bei laivagalio - bures. Visos didburės vadinamos vienu vardu.

Pagaliau reifui pavyko atplėšti žvilgsnį nuo rando ant jos dilbio.

- Kokiu?

- Vėjų Gaudytoja.

- Jūs čia jau lankėtės. - Tai nebuvo klausimas. - Kaip ir aš - labai seniai.

- O aš nesu čia buvęs, - atsiliepė vyriškis, draugingai nusišypsojo ir ištiesė ranką. - Džanėris.

Moteris ją paspaudė.

- Erlina.

Džanėris linktelėjo, vėl nusišypsojo. Jos pirštus jis paleido nenoriai.

- Leiskite trumpam jus palikti. Noriu pasižvalgyti.

Jis atsistojo ir nuėjo prie lango - nenorėjo pražiopsoti luoto nusileidimo momento. Erlina lūkuriuodama pažvelgė į reifą.

Šįsyk jis iš taurės nesriūbtelėjo.

- Kyčas, - prisistatė neatkišdamas rankos, ką,

atsižvelgiant į šios būklę, derėjo laikyti mandagumu.

Širšė juos įdėmiai stebėjo.

- Sausumos sklypai čia nepaprastai paklausūs, - pasakė Erlina.

Luoto trapu jie nulipo ant išlenkto pėsčiųjų tako, nutiesto palei stovėjimo zoną. Ši juosė nusileidimo aikštelę. Moteris jautėsi keistai lengva - greičiausiai dėl deguonies pertekliaus ore ir silpnesnės traukos, kas pasireiškė vos iškėlus koją iš luoto.

Po milžiniška plaukiojančia konstrukcija, ant kurios ir nutūpė pilkšvas luotas, nepaliaudama šniokštė jūra, oras kvepėjo vėstančiu metalu, pūvančiomis vandenžolėmis ir mirtinai pavojingais gyviais.

- Anei vieno žemyno - tik salos ir atolai, - pastebėjo Džaneris. - Beje, čia nėra archipelagų, didesnių už Galapagų salyną Žemėje.

- Iš tikrųjų, - pritarė Erlina. - Panašumų su Žeme yra ir daugiau, nors greitai patirsite, kad laukinė fauna čia... labiau laukinė.

- Laukinė? - perklausė Džaneris.

Moteris susiraukė.

- Na, salose ne viskas taip jau blogai.

- Visas blogumas - jūroje?

- Sakykime šitaip: dauguma huperių - jūrininkai, bet tik vienas kitas moka plaukti.

- Supratau. - Vyriškis linktelėjo.

Išsirikiavę palei taką laukė oro taksiai. Už jų neduždamos ritosi bangos, o po šiomis - Erlina puikiai žinojo - vanduo kužėjo siurbėlių, moliuskų-kūjų, turbulų, glisterių, prily, ir visi jie buvo išbadėję. Ji nužvelgė ūkanotą žalzganą jūrą, dar kartą sau prisipažino pasielgusi kvailai čionai sugrįždama ir nuskubėjo bedrakelio-niams iš paskos, o paskui ją klusniai nusekė lagaminas ant oro pagalvės.

Buvo akivaizdu, kad Kyčas nusiteikęs pirmas pagriebti oro taksį, nelaukdamas, kol iš luoto pabirs kiti keleiviai. Pasigirdo šnypštimas ir traškesys, po to - trūksmingas pukšėjimas, tarytum kas užvedinėtų oro kompresorių, Erlina pastebėjo, kaip staigiai atsigręžęs reifas kyštelėjo ranką į vieną iš gausių savo kišenių, o Džaneris pritūpė. Kelias akimirkas abu budriai dairėsi, kol galiausiai atsipalaidavo.

- Čionai, - tarstelėjo moteris ir nusivedė juos prie turėklo, atitveriančio stovėjimo zoną iš jūros pusės. Kitapus turėklo plastbetoninis plaukiojančios konstrukcijos kraštas smigo

stačiai į jūrą. Palei pat vandenį plastbetonių slankiojo kažkoks aparatas, panašus į milžinišką chromuotą moskitą. Erlina parodė Džaneriui ir Kyčui į jūros paviršių. Ten gyvates primenantys padarai godžiai rijo kiaukuto skeveldras ir mėsgalius.

- Automatinė patranka, - paaiškino Kyčas. - Į ką ji šaudė?

- Veikiausiai į prilą arba glisterį, - atsakė Erlina. - Stambesni ir pavojingesni moliuskai nemoka plaukti.

- Nuostabu, - pratarė Džaneris.

Kyčas ilgokai žiūrėjo į jį, tačiau sakyti nebesakė nieko. Paskui apsigrėžė ir nužingsniavo prie artimiausiojo taksiu.

Tai buvo seno modelio "skairoveris makrodžetas" su paikai atrodančiu ir nėmaž nereikalingu sparnu, o pilotavo taksį, savaimė suprantama, huperis - atitinkamos išvaizdos, atitinkamo ir būdo.

- Trys? - paklausė jis, kabinoje uoliai gremždamas panages ilgo siauro įrankio smaigaliu. Erlina išsyk atpažino peilį odai lupti ir pasiūstengė jo nebepastebėti - pernelyg jau slogūs sukilo prisiminimai....